פקתא דערבות. בקעה של אותה מדינה ואין מים מצויין להם[ט]: **ופליגא דרב.** דשרי אפי׳ בלא דחק: **האי אריתא דדלאי.** לינור שטופכין לו מים מן היאור בדלי והוא מוליך מים לשדות: **אין נוטלין ממנו לידים.** לתת ידיו לתוכו ויקלחו המים לתוכן דלאו מכח גברא אתו שכבר עבר כח השופך והן מקלחין מאליהם ואין כאן לא נטילה ולא טבילה נטילה דלאו מכח גברא קאתו טבילי׳ נמי בלינור ליתא שאין כאן שעור מקוה: **ואי מיקרב גבי דולא.** כשהדוא שופך וזה נותן ידיו סמוך למקוס השפיכה והמים מקלחין מכח השפיכה לתוך ידיו שפיר דמי: **ואי בזיע דולא בכונס משקה.** כשהנקב מכניס משקה גדול הוא קלת וקילוח היולא ממנו נראה והשופך שופך דרך פיו לינור והנקב מקלח מאחוריו ליאור: **מילף לייף.** הלינור עם היאור ע״י דלי ומטבילין בלינור את הידים דלאו טבילה גמורה היא ודיה בחבור זה ולא בעינן כשפופרת הנוד כדין עירוב מקוואות דעלמא: **כלי שניקב כו׳.** לאו כלי הוא דרבנן כלי תקון: **הא לחד והא לתרי.** לחד רביעית בעינן מתחלה אבל לתרי שהיה בו רביעית ונטל הראשון ואח״כ נטל השני אע״ג דלא הוי רביעית בנטילת שני שפיר דמי הואיל ומשירי טהרה אתו כדמפרש לקמיה מי רביעית[יא]: **קפדיתו אחזותא.** שיהא בהן מראה מים: **אשיעורא.** דרביעית: **דקאתו משירי טהרה.** אבל מעיקרא צריך שיהא בו רביעית: **נטלא בה רביעיה.** של זכוכית קרי נטלא והיתה מונעת לשער בה כלי של כל אדם ואיש שמתקנו ליטול ידיו: **כווא.** של חרס: **שתקנה.** חתקה לקבל רביעית אף על גב דמעיקרא לאו לאיסתמושי בגווה עבידא ואין חלנה עשוי לתוכו: **חמת וכפישה.** מיני עודות של עור הן: **שק וקופה.** אין מלאכתן למים דרובן אין מקבלין מים: **במפה.** מי שלא נטל ידיו מהו לפרוש[יב] מפה על ידיו ולא יגע באוכלין ויאכל: **וכשנתנו לו לר׳ לדוק.** במסכת סוכה כשהיו נותנין לו לרבי לדוק אוכל שהוא פחות מכביצה נוטלו במפה ואוכלו ולא היה נוטל ידיו ולא היה מצריכו סוכה ולא ברכת המזון: **לא.** הא דנקט פחות מכביצה משום סוכה וברכה נקט ליה: עבדין

האי אריתא. פי׳ בקונטרס לינור שטופכין לו מים מן היאור בדלי והוא מוליך מים בשדה אין ר״ל שיהא הלינור קרוי אריתא דהא יאורים מתרגמינן אריתי ובפ׳ הפרה (פ״ק נ.) אמר ההוא תורא דנפל לאריתא ומשמע שם שהוא עמוק עשרה טפחים:

דלא אתו מכח גברא. פירש בהלכות גדולות שמותר להטביל ידיש בתוך הכלי דהשיבא נטילה והבית לאיה מפ״ב דזבחים (דף כא.) דלשבעיא להו מהו לקדש ידיו ורגליו בכיור ממנו אמר רחמנא ולא לתוכו משמע דבקידוש ידיש מבעי ליה משום דכתיב ממנו אבל בנטילת ידיש אפילו בתוכו מותר וקשה לפירושו דהכא אמר אינו נוטל ממנו דלא אתי מכח גברא משמע דבעינן כח גברא השופך ומיהו י״ל דבעינן נטילה מן הכלי בין טובל ידיו בתוך הכלי ובין שופך מן הכלי על ידיו יש כאן נטילה מן הכלי אבל הכא ידיו חוץ לכלי הן וכבר פסק כח הכלי כשהמים באים עליו הלכך אין כאן נטילה מן הכלי וגם טבילה אין כאן שהן שאובין והא דנקט דלא אתו מכח גברא לאו דוקא מכח גברא אלא משום דלא אתו מכח כלי דבעינן נטילה מן הכלי א״נ משום דתנן במס׳ ידיש בפ״ק (מ״ב) הכל כשרין ליתן מים לידיש אפילו חרש שוטה וקטן ומניח חבית בין ברכיו ונוטל ומניח חבית על גדו ונוטל הקוף נותן לידיש רבי יוסי פוסל בשניהם פירוש בקוף ובחבית נוטה על גדו והמים נשפכים מאליהן דבעי רבי יוסי מכח גברא ות״ק לא בעי אלא שיהא כח כלי והשתא שמעתא דנקט כח גברא אתי כרבי יוסי אבל ההלכות גדולות אי אפשר להעמיד אלא כרבנן וצריך להחמיר כיון דסוגיא דשמעתין כרבי יוסי ואם אדם נוטל ידו אחת וחוזר ומשפשף בחברתה צריך לחזור וליטול כדאמרינן בפרק שני דידיש (מ״ג) נטל ידו אחת ושפשף בחברתה טמאה ואם שרה פתו במים או הדיח בהן את הכליים פסולים לנטילה ואם הדיח בהן ידיו כשרין דהכי תנן במסכת ידיש וצריך לשפוך מים על ידיו ג׳ פעמים פעם ראשונה כדי להעביר טיט ודבר החוצץ מעל ידיו ופעם שניה לטהר ידיו ופעם שלישית לטהר אותן מים וכן מוכח בכמה דוכתין

דלא אתו מכח גברא. פירש בהלכות גדולות שמותר להטביל ידיש בתוך הכלי דהשיבא נטילה והבית לאיה מפ״ב דזבחים (דף כא.) דלשבעיא להו מהו לקדש ידיו ורגליו בכיור ממנו אמר רחמנא ולא לתוכו משמע דבקידוש ידיש מבעי ליה משום דכתיב ממנו אבל בנטילת ידיש אפילו בתוכו מותר וקשה לפירושו דהכא אמר אינו נוטל ממנו דלא אתי מכח גברא משמע דבעינן כח גברא השופך ומיהו י״ל דבעינן נטילה מן הכלי בין טובל ידיו בתוך הכלי ובין שופך מן הכלי על ידיו יש כאן נטילה מן הכלי אבל הכא ידיו חוץ לכלי הן וכבר פסק כח הכלי כשהמים באים עליו הלכך אין כאן נטילה מן הכלי וגם טבילה אין כאן שהן שאובין והא דנקט דלא אתו מכח גברא לאו דוקא מכח גברא אלא משום דלא אתו מכח כלי דבעינן נטילה מן הכלי א״נ משום דתנן במס׳ ידיש בפ״ק (מ״ב) הכל כשרין ליתן מים לידיש אפילו חרש שוטה וקטן ומניח חבית בין ברכיו ונוטל ומניח חבית על גדו ונוטל הקוף נותן לידיש רבי יוסי פוסל בשניהם פירוש בקוף ובחבית נוטה על גדו והמים נשפכים מאליהן דבעי רבי יוסי מכח גברא ות״ק לא בעי אלא שיהא כח כלי והשתא שמעתא דנקט כח גברא אתי כרבי יוסי אבל ההלכות גדולות אי אפשר להעמיד אלא כרבנן וצריך להחמיר כיון דסוגיא דשמעתין כרבי יוסי ואם אדם נוטל ידו אחת וחוזר ומשפשף בחברתה צריך לחזור וליטול כדאמרינן בפרק שני דידיש (מ״ג) נטל ידו אחת ושפשף בחברתה טמאה ואם שרה פתו במים או הדיח בהן את הכליים פסולים לנטילה ואם הדיח בהן ידיו כשרין דהכי תנן במסכת ידיש וצריך לשפוך מים על ידיו ג׳ פעמים פעם ראשונה כדי להעביר טיט ודבר החוצץ מעל ידיו ופעם שניה לטהר ידיו ופעם שלישית לטהר אותן מים וכן מוכח בכמה דוכתין

פקתא דערבות כגון אתון דלא שביחי לכו מיא משו ידייכו מצפרא ואתנו עלייהו לכולא יומא איכא דאמרי בשעת הדחק אין שלא בשעת הדחק לא ופליגא דרב ואיכא דאמרי [א]אפילו שלא בשעת הדחק נמי והיינו דרב אמר רב [ב]פפא [ב]האי אריתא דדלאי אין נוטלין ממנו לידים דלא אתו מכח גברא ואי מיקרב לגבי דולא דקאתו מכח גברא נוטלין ממנו לידים [ג]ואי בזיע דולא בכונס משקה מילף לייפי ומטביל בה את הידים ואמר רבא [ג]כלי שניקב בכונס משקה אין נוטלין ממנו לידים ואמר רבא [ד]כלי שאין בו רביעית אין נוטלין ממנו לידים איני והאמר רבא כלי שאין מחזיק רביעית אין נוטלין ממנו לידים הא מחזיק אע״ג דלית ביה לא קשיא הא לחד הא לתרי [ה]דתניא [ג]הא מי רביעית נוטלין לידים לאחד ואפילו לשנים אמר ליה רב ששת לאמימר קפדיתו אמנא א״ל אין [ו]אחזותא א״ל אין [ז]אשיעורא אמר ליה אין איכא דאמרי הכי אמר ליה אמנא ואחזותא קפדינן אשיעורא לא קפדינן [ז]דתניא מי רביעית נוטלין לידים לאחד ואפי׳ לשנים ולא היא שאני התם משום דקאתו משירי טהרה אתקין רב יעקב מנהר פקוד נטלא בת רביעתא אתקין רב אשי בהוצל כווא בת רביעתא ואמר רבא [ח]מגופת חבית שתקנה נוטלין ממנה לידים [ט]מגופת חבית שתקנה נוטלין ממנה לידים [ט]חמת וכפישה [י]שתקנן נוטלין מהם לידים [יא]שק וקופה אע״פ שמקבלים אין נוטלין מהם לידים איבעיא להו מהו לאכול במפה מי חיישינן דלמא נגע או לא ת״ש [יב]וכשנתנו לו לרבי צדוק אוכל פחות מכביצה נוטלו במפה ואוכלו חוץ לסוכה ואין מברך אחריו מאי לאו הא כביצה בעי נטילת ידים דלמא הא כביצה בעי סוכה ובעי ברכה תא שמע [יג]דשמואל אשכחיה לרב דקאכיל במפה אמר ליה עבדין

במסכת ידיש שצריך מים ראשונים ושניים ומיהו אם בפעם אחת שופך מים הרבה כשיעור רביעית ידיו טהורות דתנן במסכת ידיש (פ״ב מ״ל) ידו אחת בשטיפה אחת ידו טהורה שתי ידיו משטיפה אחת ר״מ מטמא עד שיטול מי רביעית פירוש ואפילו באין משירי טהרה דלא בעו רביעית כשנוטל בשתי שטיפות והשתא דליכא אלא שטיפה אחת צריך רביעית בשטיפה זו אבל בנוטל ידו אחת לא צריך רביעית כי אתו משירי טהרה אלא שתהא אותה שטיפה מרובה כשתים: **ואי בזיע דולא בכונס משקה מילף לייפי.** ואע״ג דלעניין טבילת כל גופו לא מהני מתרי טעמי דנלוק אינו חבור וגם בעינן כשפופרת הנוד לענין עירוב מקוואות גבי רביעית ידיש [יד]לא החמירו.

קפדיתו אחזותא. והא דתנן במסכת ידיש (פ״א מ״ג) נפל בהן דיו או קנקנתוס ונשתנו מראיהן פסולין דלמא הני מילי לתרומה: **ולא** היא שאני התם דקא אתו משירי טהרה. משמע דמעיקרא בעי למימר דאפילו הראשון לא בעי שיעור ותימה דהא בהדיא קתני מי רביעית לאחד וי״ל דמתניתין לתרומה והוה דייק מיניה דכי היכי דאפילו לתרומה לא בעינן שיעור לשני ה״ה בחולין אף לראשון ומסיק דשאני התם דאתו משירי טהרה: **מגופת חבית שתקנה.** פי׳ בקונטרס שחקקה [טו] נראה דבלא חקיקה היא מחזקת רביעית וכו׳. וגי״ב ואיצטריך לדיוקא:

רבינו גרשום (המשך)

בכונס משקה אין נוטלין ממנו לידים כלומר דלאו חשוב כלי: ל״ק הא לחד הא לתרי כלומר לחד אע״ג דלית ביה לתרי אי אית ביה רביעית אין אי לא לא. קפדיתו אמנא כלומר דאי נקיב בכונס משקה (אין) [תו] לא נטליתו מיניה: קפדיתו אחזותא שיהא להן מראה יפה: קפדיתו אשיעורא שיהא בו רביעית: ולא היא התם דקא אתו משירי טהרה. כלומר אם יש בו רביעית מתחלה נוטלין ממנו אפי׳ לשנים אע״ג דלא מטו לכל חד וחד אלא חצי רביעית דקא אתו משירי טהרה מרביעית אבל אם אין בו מתחלה אלא חצי רביעית או משהו פחות מרביעית כיון דמתחלה לא היה בם כדי טהרה אין נוטלין: נטלא בת רביעית. כלומר כלי שמחזיק רביעית ליטול בה ידים. כווא כלי חרש: מגופת חבית שתיקנה (בו) [הוא] דבר שסותמין בו כלי חרש ותיקן המגופה עצמה. חמת וכפישה. חמת כלי עור הוא. כפישה שמתקנין למים. הסל והקופה. כלומר מפני שמנוקבין: מהו לאכול במפה. כלומר [מי] שלא נטל ידיו מהו שיכרוך ידו במפה כדי שלא יגע בפת ויאכל מי חיישינן שמא יגע או לא: נטלו במפה ואכלו חוץ לסוכה כלו׳ בלא נ״י אבלו והיכן הלכה זו

עין משפט נר מצוה

לז א מיי׳ פ״ו מהל׳ ברכות הלכה יז [טוש״ע א״ח סימן קסד סעיף א]:

לח ב מיי׳ שם הלכה יד ועי׳ בכ״מ סמג עשין כז טוש״ע א״ח סי׳ קנט סעיף ז [וכבר אלפס ברכות פ״ח דף מה: וגרסאו אמר רבא וע״ש עוד דגרס אמרת היה לו בסוגיא דהכא והביאו הרא״ש הכא בסימן יד]:

לט ג ד מיי׳ שם הלכה יא יב ועיין בכ״מ טוש״ע שם סעיף א וסי׳ קס סעיף יג [ובכ״ מלאפס שם דף מו. וגרסאו א״ל רב אשי לגמרא]:

מ ה מיי׳ פי״א מהלכות מקוואות הלכה ח וע״ש סמג שם טוש״ע א״ח סי׳ קס סעיף יג:

מא ו ז מיי׳ פ״ו מהל׳ ברכות הל׳ [ד] ז טוש״ע שם סעיף א:

מב ח מיי׳ פ״ו מהלכות ברכות הלכה יא טוש״ע א״ח סי׳ קנט סעיף ג:

מג ט י מיי׳ שם הלכה יא טוש״ע שם סעי׳ ד:

מד כ מיי׳ פ״ו מהלכות ברכות הלכה יח ועי׳ בהשגות ובכ״מ סמג עשין כז טוש״ע א״ח סי׳ קסג סעיף א:

שיטה מקובצת

אז פי׳ בקונטרס שחקקה ונראה דבלא חקיקה היא מחזקת רביעית וכו׳. וגי״ב ואיצטריך לדיוקא:

מסורת הש״ס

א) [בערך ערך אתת גרס רבא וכן גרסי׳ הרי״ף ורא״ש], **ב)** [נ״ל דתנן], **ג)** מזיל לח. גיטין עו: ידיס פ״א מ״ה, **ד)** [נ״ל דתנן], **ה)** [תוס׳ ידיס פ״א ה״ג ע״ס], **ו)** בר״ש פ״א דידיס מ״ב גרס אף על פי שפחותין וע״ש, **ז)** יומא עט. סוכה כו:, **ח)** [כדאיתא במו״ק טו. זבוני מיא בפקתא דערבות ושם פרש״י פקתא דערבות בשוק של אותו מקומ], **ט)** נ״ל בס׳, **י)** בס״א: לכרוך, **כ)** עי׳ מהר״מ שהאריך ופסק שטעות נפל בספריס ע״ס,

גליון הש״ם

גמ׳ ואי בזיע. ויקרעו שמלותם (בראשית מב [מד] יג) מתרגמינן וזעו לבשיכון: **תוס׳** ד״ה ואי בו׳ לא החמירו. עי׳ נדה דף מט ע״א תוס׳ ד״ה אם:

מוסף רש״י

מי רביעית. כלי מחזיק רביעית מלא מים (גיטין סו:). **ואפילו לשנים.** כיון דמעיקרא הוה שיעורא וקאתו משירי טהרה (שם) ואע״ג דלית בהו רביעית לאחד, הואיל ולראשון הוה ביה כדי שיעור נטילה (נדיר לח.). **אוכל.** מאכל פחות מכביצה (סוכה כו:). **נוטלו במפה כו׳.** לא נטל ידיו אלא כך במפה ידיו משום נקיות, דקסבר פחות מכביצה לא בעי נט״י ולא בעי סוכה ולא בעי ברכת המזון לאחריו, דדרים כר׳ יהודה ואכלת ושבעת וברכת, אכילה שיש בה שביעה והיינו כביצה, אבל לפניו בכל דהו בעי ברכה, שהרי נהנה ואסור ליהנות מן העוה״ז בלא ברכה (שם). שלשה קולין נהג בו, אחת שלא נטל ידיו אלא במפה כך ידיו משום חיצונות הדעת ומזון לסוכה אכלו ולא ביך לאחריו (יומא עט.).

רבינו גרשום

פקתא דערבות כו׳. פקתא דערבות אין בו מים: ואתנו עלייהו כולי יומא. אתנו דאימה שתרצו ביום תאכלו לחם על אותה נטילה: בשעת הדחק אין. כלומר היכא דלא שכיחי מיא. האי אריתא דדלאי אין נוטלין כו׳ כיצד הם עושין דולין מן הבור וממלאין צינורות סביביו להשקות השדות וה״ק כשממלאין הצינורות אין נוטלין מצינורות ואין מטבילין בה ידים מי שהיו ידיו טמאות. ואי מקרב לגבי דוולא כו׳ כלומר כשהדולה שופך אי מקריב ידיו לגבי דוולא כו׳. ואי בזיע דוולא בכונס משקה נקוב דוולא כשממלא מן האריתא בכונס משקה: מילף לייפי חשובין כמחוברין לאריתא ואף מטבילין: כלי שניקב

בלם ליה אומצא. פירוש ופת עמה: **התם** משום שיבתא. פירש בקונטרס רוח רעה שורה על הידים שלא נטלו שחרית ורבינו תם מפרש דבלא נתינת פת לתיקון מותר ליטול ידיו שחרית ביום הכפורים דלא גרע ממלוכלכות בטיט ובצואה דאמרינן[מ] שרוחץ כדרכו ואינו חושש ואין לך מלוכלכות יותר מזה שאין יכול ליגע בפיו ובעיניו בחוטמו ובאזניו דבכולהו אמרינן בפ׳ שמונה שרצים (שבת דף קט.) דתקנך ידו משוש בת מלך ושיבתא דהכא יש לפרש כמו שפירש ר״ח שהוא רוח רעה השורה על האוכל כשבא ליתן הפת לתנוק בן ד׳ וה׳ שנים וחונקת אותו אם לא נטל ידיו באותה שעה אע״פ שנטל שחרית ומה שאין אנו נזהרים עכשיו מזה לפי שאין אותה רוח רעה מצויה בזמנינו כמו שאין אנו נזהרין על הזוגות ועל הגילוי[נ]:

כעין תפיסה אחת. ואם יש דבר מפסיק לא הוי כעין תפיסה אחת כהתיא דמסכת ע״ז בפרק רבי ישמעאל (דף נ.) גבי אבני מרקוליס דאמר כאן בתפיסה אחת כאן בשתי תפיסות והיכי דמי כגון דאיכא גובה בינו ובינו ולפיכך נוהגין עכשיו כשזה אוכל בשר וזה אוכל גבינה על שלחן אחד מניחין לחם או קנקן או שאר כלים להפסיק בינתייהם או אוכל על מפה אחרת דהוי כעין שתי תפיסות וי״מ דלא אסרו אלא בתפיסה אחת כלומר שהן בהולאה אחת כגון אחיס שקנו אתרוג בתפיסת הבית דיש נוחלין (ב״ב קלז:) ופריך תפיסה אחת ס״ד מה לי בהולאה אחת ומה לי בשתי הולאות אם מכירין זה את זה ומשני כעין תפיסה אחת דהיינו שמכירין זה את זה ולפי״ז זה לא איירי כלל שיהא מותר לאכול על שלחן אחד בשביל הפסק שביניתייס: טיפת

עבדין כדין אמר ליה דעתי קצרה עלי כי סליק ר׳ זירא אשכחינהו לר׳ אמי ור׳ אסי דקאכלי בבלאי חמתות אמר [ח]תרי גברי רברבי כוותייכו ליטעו בדרב ושמואל הא דעתי קצרה קאמר אשתמיטתיה הא דאמר רב תחליפא בר אבימי אמר שמואל [ג]א״התירו מפה לאוכלי תרומה ולא התירו מפה לאוכלי טהרות ורבי אמי ורבי אסי כהנים הוו איבעיא להו אוכל מחמת מאכיל צריך נטילת ידים או לא ת״ש דרב הונא בר סחורה הוה קאי קמיה דרב המנונא בלם ליה אומצא ואכיל אמר ליה אי לאו דרב המנונא את לא ספינא לך מאי טעמא לאו משום דזהיר ולא נגע לא דזריז קדים ומשי ידיה מעיקרא תא שמע דאמר רבי זירא אמר רב [ב]לא יתן אדם פרוסה לתוך פיו של שמש אא״כ יודע בו שנטל ידיו [ג]והשמש מברך על כל כוס וכוס [ד]ואינו מברך על כל פרוסה ופרוסה ור׳ יוחנן אמר מברך על כל פרוסה ופרוסה [ה] אמר רב פפא בשלמא דרב ורבי יוחנן לא קשיא הא [ה]דאיכא אדם חשוב הא דליכא אדם חשוב מכל מקום הא קאמר אא״כ יודע שנטל ידיו שאני שמש דטריד תנו רבנן [ו]לא יתן אדם פרוסה לשמש בין שהכוס בידו שהכוס בידו של בעל הבית שמא יארע דבר קלקלה בסעודה והשמש שלא נטל ידיו אסור ליתן פרוסה לתוך פיו איבעיא להו מאכיל צריך נטילת ידים או אינו צריך ת״ש [ז]דתני דבי מנשה רבן שמעון בן גמליאל אומר [ז]אשה מדיחה את ידה אחת במים ונותנת פת לבנה קטן אמרו עליו על שמאי הזקן שלא רצה להאכיל בידו אחת וגזרו עליו שיאכיל בשתי ידיו [ח]אמר אביי התם משום שיבתא ת״ש דאבוה דשמואל אשכחיה לשמואל דקא בכי אמר ליה אמאי קא בכית דמחיין רבאי אמאי דאמר לי קא ספית לבראי ולא משית [א] [ט]ידיה ואמאי לא משית א״ל הוא אכיל ואנא משינא א״ל לא מיסתייה דלא גמיר מימחא נמי מחי [י]והלכתא אוכל מחמת מאכיל צריך נטילת ידים מאכיל אינו צריך נטילת ידים: **מתני׳** [יא]צורר אדם בשר וגבינה במטפחת אחת ובלבד שלא יהו נוגעין זה בזה [יב]רבן שמעון בן גמליאל אומר [יג]שני אכסנאין אוכלין על שלחן אחד זה בשר וזה גבינה ואין חוששין: **גמ׳** וכי נוגע זה בזה מאי הוי [יד]צונן בצונן הוא אמר אביי נהי דקליפה לא בעי [טו]הדחה מי לא בעי: רשבג״א שני אכסנאין אוכלין על שולחן וכו׳: [טז]אמר רב חנן בר אמי אמר שמואל לא שנו אלא שאין מכירין זה את זה אבל [יז]מכירין זה את זה אסור תניא נמי הכי [יח]רבן שמעון בן גמליאל אומר ב׳ אכסנאים שנתארחו לפונדק אחד זה בא מן הצפון וזה בא מן הדרום זה בא בחתיכתו וזה בא בגבינתו אוכלין על שלחן אחד זה בשר וזה גבינה ואין חוששין ולא אסרו אלא [יט]בתפיסה אחת תפיסה אחת סלקא דעתך אלא כעין תפיסה אחת א״ל רב יימר בר שלמיא לאביי שני אחין ומקפידין זה על זה מהו אמר ליה [כ]יאמרו כל הסריקין אסורין וסריקי בייתוס מותרין ולטעמיך הא [כא]דאמר רבי אסי אמר רבי יוחנן [כב]מי שאין לו אלא חלוק אחד מותר לכבסו בחולו של מועד יאמרו כל לתוך פיו תקון רבנן נטילה: **דמחיין רבאי: קספים לבראי בדלא משיח.** האכלת את בני ולא רחצת ידיס תחלה: **לא מספייה דלא גמיר.** לא די לו שאינו בקי בהלכות נטילה שהמאכיל אין צריך ליטול: **מתני׳ שני אכסנאין.** אין לחוש שיאכל זה משל חבירו: **גמ׳ זה בא מן הצפון וכו׳.** אלמא דוקא בשאין מכירין זה את זה קאמר: **ולא אסרו.** להעלות בשר עם הגבינה על השולחן: **אלא בתפיסה אחת.** בכרך אחד: **תפיסה אחת ס״ד.** הא בלא שלחן [כג] אוכל עליו נמי אסור: **מהו.** כיון דמקפידין שאין זה אוכל משל זה מותר או לא: כל

אחד בשר וגבינה מפני שסתם אחין אין מקפידין זה על זה ואחין המקפידין זה על זה יהו מותרין שמא יבוא הדבר לידי תקלה לפי שכל אדם אין יודעין שמקפידין זה על זה ויהיו מקילין במקום אחר:

עבדין דדין. וכי עושין כן לאכול בלא נטילה: **דעתי קצרה.** אסטניס אני דאע״פ שנטלתי ידי אי אפשי לאכול בידי: **בבלאי חמתות.** חמתות בלויין וכורכין ידיהן בהם ואוכלים בלא נטילת ידים: **ליטעו בדרב [ושמואל].** כסבורים אתם דהא דאשכחיה שמואל לדרב דאכיל במפה משום דלא נטל ידיו הוא: **והא דעתי קצרה קאמר ליה.** אלמא נטל ידיו: **הכירו מפה לאוכלי תרומה.** דהכהנים זריזין הן ולא נגעי: **ולא הכירו לאוכלי.** חוליהם בטהרה לפי שאינם למודין להשמר כמו כהנים: **אוכל מחמת מאכיל.** אדם שאוכל מיד חבירו התוחב לתוך פיו צריך האוכל נטילת ידים או אין צריך: **בלם ליה אומצא.** חתך לו חתיכת בשר: **בלם.** במ״ס קתומה כמו (תהלים לב) עדיו לבלוס שהמתג והרסן מחתכין עדיו [ט] (לבלוס) של סוס ולי נראה בלם ליה אומצא לשון הטמנה בגחלים כמו (בכורות דף מ:) פיו בלוס גבי מומין של בכור שפיו סגור שאין יכול לפותחו אלא מעט ורגליו מבולמות: **אי לאו דרב המנונא את.** אדם חכם וזריז כדמפרש ואזיל לא הוינא ספינא לך בלא נטילה: **מאי.** חוכמתיה: **לאו דזהיר ולא נגע.** אלמא אין צריך נטילת ידיס ובלבד שלא יגע: **לא.** הכי קא״ל אי לאו דרב המנונא את ויודע אני בך שנטלת ידיך. זריז עדיף מזהיר זהיר שיודע להזהר בשעת מעשה שלא יעבור על המצוה זריז הרואה את הגולל ומתקן עצמו שלא יבא לידי כך והיינו דאמרינן בע״ז (דף כ:) זהירות מביאה לידי זריזות: **השמש מברך על כל כוס וכוס.** לפי שאין קבע לשתיית השמש שאינו יודע אם יתנו לו עוד הלכך אסח דעתיה מן השתיה: **ואינו מברך על כל פרוסה ופרוסה.** דבטוח הוא שלא יחנעו ממנו לחם: **אי אילא אדם חשוב.** בסעודה בטוח השמש שיתן לו לחם כל הצורך: **דטריד.** לשמש את המסובין ושוכח שלא נטל ונוגע באוכלין שיאכל. ואע״פ שנוגע בכל הסעודה לא איכפת לן שלא הצריכו נטילה לנוגעין אלא לאוכלין: **לא יתן אדם פרוסה לשמש.** באחד מן האורחים קאמר (כ) שלא יכעוס בעה״ב כשהוא שותה חונקו לו יין ומזיק לו ובלאו כעס נמי מתוך שחש שלא יכלה הלחם לאורחים הוא מביע ומציץ במה שזה נותן והכוס נשפך מידו ואפילו הכוס ביד השמש שמא יפסכנו: **אשה מדיחה ידה במים.** ביום הכפורים דאע״פ שאסור בדחיצה התירו לאשה להדיח ידה אחת ויגע בפת: **שלא רצה להאכיל בידו אחת.** אפילו ידו אחת לא רצה להדיח כדי ליתן פת לתיעוק ביוה״כ ומונע מלהאכילו. אלמא מאכיל צריך נטילה: **הכס משוש שיבתא.** רוח רעה שורה על ידיס שלא נטלו שחרית אבל נטל ידיו שחרית ולא מזהר בהן ובא להאכיל את חבירו אין צריך נטילה ולא אמרינן דאסתם נותן לתוך פיו תקון רבנן נטילה: **לא מספייה דלא גמיר.** הא בלא שלחן (ג) אוכל עליו נמי אסור: **מהו.** כיון דמקפידין שאין זה אוכל משל זה מותר או לא:

מסורת הש״ס

א) [מיי׳ פ״ח מהלכות אבות הטומאות הלכה ט טוש״ע א״ח סימן קסג סעיף א]:
מה ב מיי׳ פ״ו מהלכות ברכות הלכה יט סמג עשין כז טוש״ע א״ח סי׳ קסט סעיף א [וברב אלפס ברכות פ״ח דף מו.]:
מו ג ד ה מיי׳ שם פ״ז הלכה ז ועיין בכ״מ טוש״ע שם סעיף ג:
מז ו טוש״ע שם ס״א:
מח ז מיי׳ פ״ג מהל׳ שביתת עשור הלכה כ:
מט ח מיי׳ פ״ו מהלכות ברכות הלכה יח וע״ש סמג עשין כז טוש״ע א״ח סי׳ קסג סעי׳ ב [וברב אלפס שם]:
נ ט מיי׳ פ״ט מהלכות מתנות אלמנות הלכה יז סמג לאוין קמא טוש״ע י״ד סי׳ לא סעיף א:
נא י מיי׳ שם הלכה כא סמג שם טוש״ע י״ד סי׳ פח סעיף ב:
נב כ מיי׳ שם הלכה יז סמג שם טוש״ע י״ד סי׳ לא סעיף א:
נג ל מ מיי׳ שם הלכה כא סמג שם טוש״ע י״ד סי׳ פח סעיף ב ועי״ש בהג״ה:
נד נ מיי׳ פ״ז מהל׳ י״ט הלכה כא סמג לאוין עה טוש״ע א״ח סי׳ תקלד סעיף א:

רבינו גרשום

במס׳ סוכה: א״ל דעתי קצרה כלומר אני נטלתי ידיי אלא מה שאני אוכל במפה דעתאי אנינא ואין אני יכול ליגע באוכל: דקא אכלי בבלאי חמתות כלומר כרכי ידייהו בחמת ישן ואכלי בלא נ״י: תרי גברי רברבי כדבון ליטעו בדרב ושמואל כלו׳ דסבורין אתון דרב אכיל בלא נטילת ידים במפה הא קאמר ליה דעתי קצרה ונטל ידיו: ולא התירו מפה לאוכלי טהרות כלומר לאוכלי חולין שנגעו על טהרת הקדש: אוכל מחמת מאכיל צריך נ״י כלומר אם האוכל צריך נ״י: בלם ליה אומצא. כלומר תיקן אומצא: מאי לאו משום דזהיר ומשי ידיה מעיקרא. ב) כלומר והא קא חזינן הכא דאוכל מחמת מאכיל צריך נט״י: הא דאיכא אדם חשוב כו׳ כלומר אם השמש אדם חשוב דיתנו לו פת כל צורכו אינו צריך לברך על כל פרוסה ופרוסה אבל אם אין אדם חשוב דלא יתנו לו כל צורכו אלא פרוסה אחת כי חזזרין ונותנין לו פרוסה אחרת דומה כנמלך ושוב צריך לברך: שאני שמש דטריד כלו׳ וחיישינן שמא יגע: מברך על כוס וכוס כלומר דעל כוס וכוס דמי כנמלך דעבדי אינשי דלא שתו אלא חד כסא ובאידך כסא דמי כנמלך. שמא יארע דבר קלקלה בסעודה כלומר שמא כשיטול הבעל הבית הכוס בידו יקפיד על אותה פרוסה שיתנו לשמש וישפוך מחמת כעס הכוס מידו ויקלקל הסעודה. מדיחה אשה ידה כו׳. כלומר לא רצה ליטול ידו אחת וגזרו עליו שיטול שתי ידיו כשיאכיל בנו: התם משום שיכתא כלומר משום רוח רעה שלא נטל ידיו שחרית משום יוה״כ שאסור להושיט אצבעו במים

מסורת הש״ס

ח) ערובין סה:, ט) [עיין תוס׳ יומא עט: ד״ה כאן], **ג)** יומא עז:, **ד)** [סם ע״ס], **ה)** [ל״ל ידיך רש״ל], **ו)** [שבת יג.], **ז)** [לעיל קד:], **ח)** [שבת יג.], **ט)** [תוספתא פ״ח ה״א], **י)** פסחים נ:. [מו״ק יד.], **כ)** תענית כט: מו״ק יד. יח., **ל)** רש״ל מ״ז, **מ)** [יומא עז:], **נ)** [וע״ע תוס׳ יומא עז:],

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ ואמר רב פפא בשלמא וכו׳ יודע בו שנטל: **(ב)** רש״י ד״ה לא יתן וכו׳ קאמר כדי שלא יכעוס וכו׳ והחונקו וכו׳ שמא יפסכנו מדאגת כעס בעל הבית הס״ד: **(ג)** ד״ה תפיסה וכו׳ שאוכל:

הגהות מהר״ב רנשבורג

א) גמ׳ דאמר לי קא ספית לבראי ולא משית ואמאי וכו׳:

מוסף רש״י

מדיחה את ידה. לפי שרוח רעה שורה על הנאכל הנלקח בידיים שלא נטלן שחרית וסס הכד שיבתא (יומא עז:). **שלא רצה להאכיל בידו אחת.** אפילו ידו אחת לא היה נוטל להאכיל פת לבנו קטן כיוס הכפורים (שם). **צונן בצונן הוא.** ואפילו אכל לבו כי הדדי ליכא איסור דאוריתא, דדרך בישול אסרה תורה (לעיל קד:). **שאין מכירין זה את זה.** דלא אתי חד למשקל מדחבריה ומיכל (שבת יג.). **מי שאין לו אלא חלוק אחד.** דלא קניא דלא מכבס מפני הכמיסה, ואפילו כיבס לפני המועד, מותר לכבסו במועד (תענית כט:).

רבינו גרשום (המשך)

ואסור ליגע בפת מי שלא נטל ידיו בשחרית אבל אדם שנוטל ידיו שחרית אינו צריך ליטול ידיו בשביל שמאכיל אחר: נהי דקליפה לא בעי הדחה מי לא בעי כלומר אם יהו נוגעים זה בזה נהי דלא בעי קליפה דצונן וצונן הוא אבל הדחה מי לא בעי מקום מגען: לא אסרו אלא בתפיסה אחת כלומר בהדי הדדי: בתפיסה אחת סלקא דעתך כלומר ג) בלא תפיסה על שלחן אחד מי שרי. אלא כעין תפיסה אחת שמכירין זה את זה. יאמרו כל הסריקין אסורין דאמרינן במס׳ פסחים מפני מה אמרו כל הסריקין אסור מפני שהאשה שוהה עליהן ומחמצתן ואיבעי׳ להו מהו שיקבענה בדפוס שעושה סריקין בבת אחת כשהיו עושין בבית ביתוס. יאמרו כל הסריקים אסורים וסריקי בייתוס כו׳ הכא נמי יאמרו כל האחים אסורין לאכול על שלחן

ח) גרשה דל״ל לא יתן אדם פרוסה וכו׳ אא״כ יודע בו שנטל ידיו כלומר והא קא חזינן כו׳. ג) גרשה דל״ל בתפיסה אחת אפי׳ שלא על שולחן אחד אסור.

מסורת הש"ס

ד) **כל הסריקין אסורין.** לענין מלות דפסח תנא [פסחים לז:] אין עושין סריקין המלויירין בפסח מפני שהאשה שוהה עליהן ומחמצתן ונחתום אחד וביתום שמו היה לו דפוס אחד מלוייר והיה מושיב לתוכו את הסריקין והוא מלוייר מיד אמר להם אפשר יעשנה בדפוס ויקבענה מיד אמרו לו א"כ יאמרו כל הסריקין אסורין וסריקי ביתום מותרין. והכא נמי יאמרו כל האחין אסורין ואלו מותרין[ה]: **איזורו מוכיח עליו.** האיזור תמיד הוא קבוע בחלוקו וכשהוא פושט חלוקו ולובש חלוק אחר נוטל האיזור מזה וקובעו בזה וזה שאין לו אחר מכבסו עם איזורו והרואה כשהוא מכבסו ואיזורו עמו יודע שאין לו חלוק אחר ולכך התירו לו חכמים: **מתני' טיפת חלב שנפלה על החתיכה.** בתוך הקדירה על אחת מן החתיכות ולא הגיס את הקדירה ולא נחלק טעם הטיפה אלא לאותה חתיכה בלבד: **אם יש בה בנותן טעם באותה חתיכה.** כלומר שאין באותה חתיכה לבדה ששים לבטל הטיפה מיד נאסרת החתיכה. ובשאר חתיכות הקדירה לא איירי תנא דמתני' ובגמרא פליגי בה אם חוזרת אותה חתיכה ואוסרתן או לאו: **ניער את הקדירה.** הגיס בה מיד קודם שקבלה החתיכה טעם מן הטיפה והשתא נתערבה הטיפה בכולן: **אם יש בה בנ"ט באותה קדירה.** כלומר אין כח בטיפה לאסור כולן אא"כ יש בנ"ט ליתן בכל הקדירה: **גמ' אמר אביי טעמו ולא ממשו בעלמא דאורייתא.** הא דאסרינן בכל איסורין משנתנו טעם בהיתר אע"פ שאין אוכל ממש כגון סילק האיסור ואין כאן אלא טעמו דאורייתא היא דגמרינן מבשר בחלב דאסריה רחמנא באכילה כדגמרינן לקמן (דף קטו:) מלא תבשל שלשה פעמים האמוריים בתורה[ו] ואע"ג דכי מסלק זה מתוך זה לאחר בשולו אין כאן אלא הטעם ומייניה גמרינן לכל איסורין במה מצינו: **דאי ס"ד.** בכל שאר איסורין טעמו דרבנן היא דלא גמרינן להו מבשר בחלב: **מ"ט לא גמרינן מייניה משום דחדוש הוא.** דשייהס מין היתר זה לבדו וזה לבדו וכשנתערבו נאסרו ועוד שדרך בשול נאסרו בלא אכילה הילכך לא גמרינן חומרא מייניהו: **אי חדוש הוא.** אמאי קתני מתני' דבעיא טעמא בלא נותן טעם נמי אסור והתניא כל הסריקין אסורין וסריקי ביתום מותרין. אלא מאי חדושא אית ליה דהא בשר בחלב הוא אלא ש"מ לאו חדושא דאהכי קפיד רחמנא דומיא דכלאי הכרם דמתסרי נמי משום כלאי תערובת דכיון דלאו חדוש הוא גמרינן ליה (לעיל דף לא.) מזרוע בשלה[ז] דמיסתרי כל כמה דליכא טעמא: **אמר ליה רבא.** לעולם אימא לך חדוש הוא ודקאמרת אע"ג דליכא טעמא ליתסר דהא ליכא למגמריה מזרוע בשלה על כרחך בגופיה גלי קרא דבעינן טעמא מדלא אסרתו תורה אלא דרך בשול שאסר הבשר להתבשל בחלב ואין לך כגון זו שלא יתן טעם: **אמר רב.** הא דתנן במתניתין אם יש בנותן טעם באותה חתיכה[ח] לאסור כל הקדרה[ט] דכיון דנאסרה החתיכה היא עצמה כולה נעשית איסור ואוסרת כל החתיכות כולן ואפילו יש בהן כדי לבטל החתיכה כולה נאסרות כולן: **מפני שהן מינה.** ורב סבר לה כרבי יהודה דאמר מין במינו לא בטיל: **לימא פליגא אדרבא דאמר.** בפ' גיד הנשה (לעיל דף ק:) קסבר רבי יהודה כל מין ומינו ודבר אחר שעם מינו כלומר מין דאיסור שנתערב עם מינו ובשאינו מינו דהיתר סלק את מינו דהיתר כמי (ב) שאינו מועיל לא לבטלו לאיסור דמין במינו לא בטיל ולא תוספת הוא עליו להיות שניהם איסור ולא יוכל מין האחר לרבות עליו ולבטלו[י] אלא סלקהו כאילו אינו כאן וירבה שאינו מינו של היתר על האיסור ויבטלנו והכא נמי יש כאן רוטב שיוכל לבטל את כל החתיכה הנאסרת ואמאי אוסרת: **ברוטב עצה.** דק דק של בשר ושומן דכוליה מין בשר הוא: **ומאי קסבר.** רב באפשר לסוחטו באיסור שנבלע בהיתר ונתן בו טעם ואסרו וחזר ובישל ההיתר הזה עם היתר אחר שאפשר האיסור הנבלע בזה ליסחט ממנו וליחלק בהיתר האחרון ואין בו כשיעור לאסור את האחרון: **אי קסבר.** הותר גם הראשון מפני שנפלט האיסור ממנו ולכתחלה הוא דאסור שאין מבטלין איסור לכתחלה ומיהו דיעבד שרי לאכול אף הראשון: **אמאי תחיכה נעשה נבלה.** הא אפשר היא ליסחט ממנה וליחלק לאחרים שלא קבלו ממנה כלום ואין לנו לאסור עד שיתן החלב טעם בכולן דליכא למימר אפשר ליסחט מזה וליבלע בזה שהרי כולן שוין בטעמו ואיזה תתיר ואיזה תאסור: **אלא קסבר.** משנאסרה החתיכה שוב אין לה היתר בסחיטה ואשמועינן אף ההיתר שבה נעשה איסור להיות כאן שיעור גדול לאסור אחרים הרבה: **מותר.** אף הראשון שנאסר: **בשר אסור.** שנתן החלב טעם בו:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אמר רב וכו' בלאותה חתיכה אסור לאסור כל הקדירה קאמר דכיון: (ב) ד"ה לימא וכו' כמי שאינו שאינו מועיל: (ג) תוס' ד"ה אפשר וכו' מותרת **גם** החתיכה:

מוסף רש"י

איזורו מוכיח עליו. דמי שאין לו אלא חלוק אחד פושטו ומתעטף במקטרינו וחוגרו באיזורו ועומד ומכבס החלוק ומודיע לכל שאין לו אלא חלוק אחד (מו"ק יד.). **כל שהוא** מין ומינו. כגון נבלה ושחוטה, ודבר אחר. כגון תבלין וירוק, מינו דהיתר אינו מבטלו לאיסור ולא מוסיפו, אלא סלקהו כמי שאינו בקדירה זו ונשאלו הנבלה והרוטב ובטלה נבלה ברוטב ובקיפה (לעיל ק:).

עין משפט נר מצוה

נה א ב מיי' פ"ט מהל' מאכלות אסורות הל' ח י סמג לאוין קמא טוש"ע י"ד סי' לג סעיף ב:

נו ג מיי' שם הלכה ח טוש"ע שם סעיף ח:

שיטה מקובצת

ח) לאסור את כל הקדירה קאמר דכיון דנאסרה החתיכה עצמה:

רבינו גרשום

התם איזורו מוכיח עליו כלומר הא קא חזינן דלית ליה המיינה ומדהמיינה מנחא בביתיה דליתיה עילויה ש"מ דלית ליה חלוק אחר: טיפת חלב שנפלה על החתיכה כו' כלומר הקדירה של בשר היתה אצל האור והיתה מבשלת ונפלה טיפת חלב על חתיכה של בשר בקדירה: ש"מ טעמו ולא ממשו בעלמא. [דאורייתא] כגון ירך שנתבשל בה גיד הנשה ושאר איסורין כגון נבלה שבישלה עם בשר טהור דהוא בנותן טעם: מבשר בחלב מ"ט לא גמרינן דחידוש הוא. כלומר מאי חדושו דאי זה בפ"ע וזה בפ"ע מותר ואם נתבשל בשר בחלב אסור: דרך בישול אסרה תורה. כלומר ומהו דרך בישול דכל דבר שמתבשל בקדירה דרכו ליתן טעם והאי נמי לא אסרה תורה אלא דרך בישול: אמר רב כיון שנתן טעם באותה חתיכה כו'. כלומר לא צריך ליתן טעם בכל הקדירה כולה. אלא כיון שנותן טעם בחתיכה אחת כו': כל מין ומינו ודבר אחר כו' כלומר מין ומינו זהו חתיכה שנפל עליה החלב ושאר חתיכות ודבר אחר זהו הרוטב. כלומר דכיון דחלב אינו נותן טעם אלא בחתיכה אחת ולא ברוטב הרוטב רבה עליו ומבטלו: הכא במאי עסקינן ברוטב עבה כלומר דדמי כבשר ואינו דומה כמי שאינו מינו: ומאי קסבר אפשר לסוחטו כו' כלומר מאי קסבר רב אי קסבר אף על פי שנפלה חלב על חתיכה כיון שנסחט ממנו כשרותח מירתח החתיכה דליכא לאיסורא בעיניה אמאי חתיכה נעשית נבילה ואי סלקא דעתך אפשר לסוחטו אסור כלומר אע"פ

טיפת חלב שנפלה על חתיכת בשר אם יש בנותן טעם באותה חתיכה. נאסרת כשהחתיכה כולה חוץ לרוטב איירי כדאמרינן בפ' גיד הנשה (לעיל דף לו:) ט) ולכך משערינן באותה חתיכה לבטל הטיפה ולא בשאר חתיכות משום דחלב מפעפע על כל החתיכה ואין מפעפע מחתיכה לחברתה אלא ע"י ניעור וכסוי כדאמרינן בגמ' אילימא לא ניער כלל אמאי כל החתיכות אסורות מיבלע בלע מפלט לא פליט: **מבשר** בחלב מ"ט לא גמרינן כו'. וא"ת דהכא משמע דנפקא ליה לאדי טעם כעיקר מבשר בחלב ואילו בפ' אלו עובדין (פסחים דף מד:) ובפ' ג' מינין (זיר דף לז.) פליגי ר' עקיבא ורבנן למר נפקא ליה טעם כעיקר ממשרת ולמר מגיעולי עובדי כוכבים ואדי דאיירי בהתיר סוגיא משמע דידע להתיר בריתא וי"ל דאדי קבלה מרבא שדחה לו ומחז בו: **דחדוש** הוא. פי' בקונטרס דשייהן מין היתר זה לבדו וזה לבדו וכשנתערבו נאסרין וטעם זה לא קאמר באלו עובדין (פסחים דף מד:) ובפ' ג' מינין (זיר דף לז.) דהא כלאים נמי הכי הוו ומסיק דהיינו חדושו דאי תרו ליה כוליה יומא בחלבא שרי אע"ג שנבלע החלב בבשר אע"פ שהוא לוגן לפי שהוא גלול והבשר שוהה בתוכו וכי בשיל ליה אסור: **אמר רבא** דרך בשול אסרה תורה. דיחויא בעלמא הוא דמהכא ליכא למילף אבל טעם כעיקר הוי דאורייתא כדפי' י) (בקונטרס) פ' גיד הנשה (לעיל דף לח: ד"ה רבא): **דאמר** רבא קסבר רבי יהודה כו'. פי' בקונטרס דאמר רבא בפ' גיד הנשה (שם דף ק:) ואין לשון זה שם אבל בפ' הקומץ רבה (מנחות דף כג. ושם ד"ה אמר) איתיה גבי רבי יהודה אומר מנחת כהנים כמנחת כהן משיח כו' ומדרבא דאמר הכי בפ' גיד הנשה (לעיל דף ק:) אליבא דרב אדרב בעי לאקשויי הכא דרב אדרב דאיכא לשנויי כדמשני אדאי התם כשקדם וסלקו אבל בהתיר להקומץ רבה (מנחות דף כב.) ליכא טעמא אחריינא לרבי יהודה אלא כמו שמפרש רבא ולהכי פריך שפיר מינה וא"ת אמאי לא פריך מדרבי יהודה גופיה דלקמן קאמר רבי יהודה בברייתא האי לישנא גופיה דקאמר רב הכא אדרבא דמפרש טעמא דרבי יהודה וי"ל דלא שמיע ליה ברייתא כי היכי דלא שמיע ליה לרב דאי ידע ליה רב לא הוה ליה למימר אלא הלכה כרבי יהודה ותו לא ועוד י"ל דברייתא דרבי יהודה משמע שפיר דאין ברוטב ששים לבטל החתיכה מדאמור רבנן עד שתתן טעם ברוטב ובחתיכות משמע דליכא ברוטב לחודיה כדי לבטל: **אפשר** לסוחטו מותר. פי' דיעבד אי נסחט האיסור ונתבטל מותרת (ג) עם החתיכה שכבר נאסרת אבל לכתחלה אין מבטלין איסור כדפירש בקונטרס:

אמאי

חלב

אמאי קתני מתני' דבעיא טעמא בלא נותן טעם נמי אסור והתניא כל הסריקין אסורין וסריקי ביתום מותרין התם הא אמר מר בר רב אשי איזורו מוכיח עליו: **מתני'** [א]טיפת חלב שנפלה על החתיכה אם יש בה בנותן טעם באותה חתיכה אסור [ב]ניער את הקדרה אם יש בה בנותן טעם באותה קדרה אסור: **גמ'** אמר אביי טעמו ולא ממשו בעלמא דאורייתא דאי סלקא דעתך דרבנן מבשר בחלב מאי טעמא לא גמרינן דחדוש הוא אי חדוש הוא אף על גב דליכא נותן טעם נמי אמר ליה רבא [ג]דרך בשול אסרה תורה אמר רב [ד]כיון שנתן טעם בחתיכה חתיכה עצמה נעשית נבלה ואוסרת כל החתיכות כולן מפני שהן מינה אמר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא מכדי רב כמאן אמר לשמעתיה כרבי יהודה דאמר מין במינו לא בטיל לימא פליגא אדרבא [ה]דאמר רבא קסבר רבי יהודה כל שהוא מין ומינו ודבר אחר סלק את מינו כמי שאינו ושאינו מינו רבה עליו ומבטלו אמר ליה אי דנפל ברוטב רכה הכי נמי הכא במאי עסקינן דנפל ברוטב עבה ומאי קסבר אי קסבר אפשר לסוחטו מותר חתיכה אמאי נעשית נבלה אלא קסבר אפשר לסוחטו אסור דאיתמר רב ורבי חנינא ורבי יוחנן דאמרי אפשר לסוחטו אסור שמואל ורבי שמעון בר רבי וריש לקיש דאמרי אפשר לסוחטו מותר וסבר רב אפשר לסוחטו אסור והאיתמר כזית בשר שנפל לתוך יורה של חלב אמר רב [ו]בשר אסור וחלב מותר ואי סלקא דעתך אפשר לסוחטו אסור

לשנויי כדמשני אדאי התם כשקדם וסלקו אבל בהתיר להקומץ רבה (מנחות דף כב.) ליכא טעמא אחריינא לרבי יהודה אלא כמו שמפרש רבא ולהכי פריך שפיר מינה וא"ת אמאי לא פריך מדרבי יהודה גופיה דלקמן קאמר רבי יהודה בברייתא האי לישנא גופיה דקאמר רב הכא אדרבא דמפרש טעמא דרבי יהודה וי"ל דלא שמיע ליה ברייתא כי היכי דלא שמיע ליה לרב דאי ידע ליה רב לא הוה ליה למימר אלא הלכה כרבי יהודה ותו לא ועוד י"ל דברייתא דרבי יהודה משמע שפיר דאין ברוטב ובחתיכות משמע דליכא ברוטב לחודיה כדי לבטל: **אפשר** לסוחטו מותר. פי' דיעבד אי נסחט האיסור ונתבטל מותרת (ג) עם החתיכה שכבר נאסרת אבל לכתחלה אין מבטלין איסור כדפירש בקונטרס:

אמאי

כל הבשר פרק שמיני חולין קח.

ד) **כל הסריקין אסורין.** לענין מלות דפסח תנא [פסחים לז:] אין עושין סריקין המלויירין בפסח מפני שהאשה שוהה עליהן ומחמצתן ונחתום אחד וביתום שמו היה לו דפוס אחד מלוייר והיה מושיב לתוכו את הסריקין והוא מלוייר מיד אמר להם אפשר יעשנה בדפוס ויקבענה מיד אמרו לו א"כ יאמרו כל הסריקין אסורין וסריקי ביתום מותרין. והכא נמי יאמרו כל האחין אסורין ואלו מותרין[ה]: **איזורו מוכיח עליו.** האיזור תמיד הוא קבוע בחלוקו וכשהוא פושט חלוקו ולובש חלוק אחר נוטל האיזור מזה וקובעו בזה וזה שאין לו אחר מכבסו עם איזורו והרואה כשהוא מכבסו ואיזורו עמו יודע שאין לו חלוק אחר ולכך התירו לו חכמים: **מתני' טיפת חלב שנפלה על החתיכה.** בתוך הקדירה על אחת מן החתיכות ולא הגיס את הקדירה ולא נחלק טעם הטיפה אלא לאותה חתיכה בלבד: **אם יש בה בנותן טעם באותה חתיכה.** כלומר שאין באותה חתיכה לבדה ששים לבטל הטיפה מיד נאסרת החתיכה. ובשאר חתיכות הקדירה לא איירי תנא דמתני' ובגמרא פליגי בה אם חוזרת אותה חתיכה ואוסרתן או לאו: **ניער את הקדירה.** הגיס בה מיד קודם שקבלה החתיכה טעם מן הטיפה והשתא נתערבה הטיפה בכולן: **אם יש בה בנ"ט באותה קדירה.** כלומר אין כח בטיפה לאסור כולן אא"כ יש בנ"ט ליתן בכל הקדירה: **גמ' אמר אביי טעמו ולא ממשו בעלמא דאורייתא.** הא דאסרינן בכל איסורין משנתנו טעם בהיתר אע"פ שאין אוכל ממש כגון סילק האיסור ואין כאן אלא טעמו דאורייתא היא דגמרינן מבשר בחלב דאסריה רחמנא באכילה כדגמרינן לקמן (דף קטו:) מלא תבשל שלשה פעמים האמוריים בתורה[ו] ואע"ג דכי מסלק זה מתוך זה לאחר בשולו אין כאן אלא הטעם ומייניה גמרינן לכל איסורין במה מצינו: **דאי ס"ד.** בכל שאר איסורין טעמו דרבנן היא דלא גמרינן להו מבשר בחלב: **מ"ט לא גמרינן מייניה משום דחדוש הוא.** דשייהס מין היתר זה לבדו וזה לבדו וכשנתערבו נאסרו ועוד שדרך בשול נאסרו בלא אכילה הילכך לא גמרינן חומרא מייניהו: **אי חדוש הוא.** אמאי קתני מתני' דבעיא טעמא בלא נותן טעם נמי אסור והתניא כל הסריקין אסורין וסריקי ביתום מותרין. אלא מאי חדושא אית ליה דהא בשר בחלב הוא אלא ש"מ לאו חדושא דאהכי קפיד רחמנא דומיא דכלאי הכרם דמתסרי נמי משום כלאי תערובת דכיון דלאו חדוש הוא גמרינן ליה (לעיל דף לא.) מזרוע בשלה[ז] דמיסתרי כל כמה דליכא טעמא: **אמר ליה רבא.** לעולם אימא לך חדוש הוא ודקאמרת אע"ג דליכא טעמא ליתסר דהא ליכא למגמריה מזרוע בשלה על כרחך בגופיה גלי קרא דבעינן טעמא מדלא אסרתו תורה אלא דרך בשול שאסר הבשר להתבשל בחלב ואין לך כגון זו שלא יתן טעם: **אמר רב.** הא דתנן במתניתין אם יש בנותן טעם באותה חתיכה[ח] לאסור כל הקדירה[ט] דכיון דנאסרה החתיכה היא עצמה כולה נעשית איסור ואוסרת כל החתיכות כולן ואפילו יש בהן כדי לבטל החתיכה כולה נאסרות כולן: **מפני שהן מינה.** ורב סבר לה כרבי יהודה דאמר מין במינו לא בטיל: **לימא פליגא אדרבא דאמר.** בפ' גיד הנשה (לעיל דף ק:) קסבר רבי יהודה כל מין ומינו ודבר אחר שעם מינו כלומר מין דאיסור שנתערב עם מינו ובשאינו מינו דהיתר סלק את מינו דהיתר כמי (ב) שאינו מועיל לא לבטלו לאיסור דמין במינו לא בטיל ולא תוספת הוא עליו להיות שניהם איסור ולא יוכל מין האחר לרבות עליו ולבטלו[י] אלא סלקהו כאילו אינו כאן וירבה שאינו מינו של היתר על האיסור ויבטלנו והכא נמי יש כאן רוטב שיוכל לבטל את כל החתיכה הנאסרת ואמאי אוסרת: **ברוטב עבה.** דק דק של בשר ושומן דכוליה מין בשר הוא: **ומאי קסבר.** רב באפשר לסוחטו באיסור שנבלע בהיתר ונתן בו טעם ואסרו וחזר ובישל ההיתר הזה עם היתר אחר שאפשר האיסור הנבלע בזה ליסחט ממנו וליחלק בהיתר האחרון ואין בו כשיעור לאסור את האחרון: **אי קסבר.** הותר גם הראשון מפני שנפלט האיסור ממנו ולכתחלה הוא דאסור שאין מבטלין איסור לכתחלה ומיהו דיעבד שרי לאכול אף הראשון: **אמאי תחיכה נעשה נבלה.** הא אפשר היא ליסחט ממנה וליחלק לאחרים שלא קבלו ממנה כלום ואין לנו לאסור עד שיתן החלב טעם בכולן דליכא למימר אפשר ליסחט מזה וליבלע בזה שהרי כולן שוין בטעמו ואיזה תתיר ואיזה תאסור: **אלא קסבר.** משנאסרה החתיכה שוב אין לה היתר בסחיטה ואשמועינן אף ההיתר שבה נעשה איסור להיות כאן שיעור גדול לאסור אחרים הרבה: **מותר.** אף הראשון שנאסר: **בשר אסור.** שנתן החלב טעם בו:

חלב